

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o kontrole realizácie externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky v gymnáziu a v strednej odbornej škole v SR v školskom roku 2007/2008

Cieľom tematickej inšpekcie (TI) bolo skontrolovať dodržiavanie vyhlášky MŠ SR č. 510/2004 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách a o ukončovaní prípravy v odborných učilištiach, učilištiach a praktických školách v znení neskorších predpisov v realizácii externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky v gymnáziu (G) a v strednej odbornej škole (SOŠ). V termíne od 11. 03. 2008 do 17. 03. 2008 sa TI vykonali v **107** školách. Z toho v **56** G (34,6 % z celkového počtu G) a v **51** SOŠ (30,2 % z celkového počtu SOŠ). Z uvedeného počtu škôl bolo **16** cirkevných, **11** súkromných, **16** škôl bolo s vyučovacím jazykom národností.

Pripravenosť školy na externú časť a písomnú formu internej časti maturitnej skúšky

Externá časť (EČ) a písomná forma internej časti maturitnej skúšky (PFIČ MS) sa kontrolovala v predmetoch: slovenský jazyk a literatúra (S JL), slovenský jazyk a slovenská literatúra (S JSL), maďarský jazyk a literatúra (M JL), anglický jazyk (ANJ), nemecký jazyk (NEJ), EČ MS v predmete matematika (MAT). Počty žiakov podľa predmetov v G a v SOŠ uvádza nasledujúca tabuľka.

Predmety		Slovenský jazyk a literatúra/ Slovenský jazyk a slovenská literatúra	Anglický jazyk	Nemecký jazyk	Matematika	Maďarský jazyk	Počet žiakov spolu	Z toho žiaci so ŠVVP
Druh školy	Počet škôl	Počet žiakov	Počet žiakov	Počet žiakov	Počet žiakov	Počet žiakov		
G	56	1 238	880	120	416	58	2 712	9
SOŠ	51	866	626	728	270	0	2 490	8
Spolu	107	2 104	1 506	848	686	58	5 202	17

Riaditelia škôl poverili funkciou školských koordinátorov (ŠK) v prevažnej miere svojich zástupcov alebo učiteľov so skúsenosťami s koordinovaním MS. K plneniu úloh v prípravnej fáze ŠK pristupovali zodpovedne. Druhá zásielka s organizačnými pokynmi a sprievodnou dokumentáciou k MATURITE 2008 bola doručená v potrebnom časovom predstihu. V zásielke doručenej na 1 G chýbal odpoveďový hárok (OH), ktorý bol po konzultácii so Štátnym pedagogickým ústavom (ŠPÚ) škole zaslaný dodatočne. Do 1 školy (Obchodná akadémia, Veľký Meder) boli doručené OH s piktogramom „pero“ namiesto OH s piktogramom „krížik“. V 1 škole v Nitrianskom kraji nedôsledne skontrolovali zásielku, v dôsledku čoho až pred administráciou testov zo S JL zistili, že neboli dodané OH (92 ks) s piktogramom „pero“. Krajský školský úrad (KŠÚ) v Nitre po nahlásení tejto skutočnosti operatívne zabezpečil ich doručenie z iných škôl. Administrátori, hodnotitelia a pomocný dozor boli určení a zaškolení v súlade s pokynmi pre ŠK. Zapísaním tém a zadaní PFIČ poverili riaditelia škôl učiteľov vyučovacích a cudzích jazykov. Výberom a prípravou vhodných učební vytvorili ŠK optimálne podmienky na realizáciu EČ a PFIČ MS. V 2 školách (Súkromné G – Bratislavský kraj, SOŠ – Trenčiansky kraj) boli vyčlenené učebne (chemické laboratórium, priestorovo menšie miestnosti) menej vyhovujúce. Žiaci boli rozdelení do skupín s maximálnym počtom 18, v niekoľkých skupinách bolo výnimočne 19 žiakov (Nitriansky, Žilinský kraj), v 1 skupine v predmete S JL (Nitriansky kraj)

až 20 žiakov, čo bolo v rozpore s pokynmi. Pri spájaní žiakov z rôznych škôl boli pokyny dodržané. Deň pred administráciou pripravili ŠK všetky potrebné materiály. V 1 škole (Nitriansky kraj) opečiatkovali pomocné papiere až po upozornení školskou inšpektorkou. Informácie o MATURITE 2008 boli učiteľom poskytnuté na pracovných poradách, rodičom na triednych aktívoch, žiakom prevažne prostredníctvom triednych učiteľov. Kompletne informácie boli zverejnené na nástenkách škôl. V 1 škole (Nitriansky kraj) boli neúplné. Predsedov predmetových maturitných komisií (ďalej PMK) vymenovali KŠÚ v stanovenom termíne.

Priebeh a organizácia externej časti maturitnej skúšky

Slovenský jazyk a literatúra, slovenský jazyk a slovenská literatúra, maďarský jazyk a literatúra, anglický jazyk, nemecký jazyk, matematika

Tretiu zásielku prevzali riaditelia škôl, ich štatutárni zástupcovia alebo iná poverená osoba (Nitriansky kraj – riaditeľ školy, poslanec Národnej rady, splnomocnil k prevzatíu materiálov svojho asistenta) na KŠÚ alebo v určených distribučných miestach. Pri kontrole obsahu tretej zásielky a protokolu o jej odovzdaní sa na 3 školách v Dunajskej Strede zistilo, že chýbajú CD nosiče z anglického jazyka pre úroveň A, v jednej z nich aj pre úroveň C. Po informácii ŠPÚ doručil chýbajúce nosiče tak, že žiaci na všetkých školách mohli začať pracovať v stanovenom čase. V spojenej škole v Trenčíne boli testy zo SJL zabalené spolu pre všetky tri organizačné zložky, ktoré nesídlia v 1 budove, neboli expedované podľa počtu žiakov v jednotlivých zložkách. V 1 kontrolovanom subjekte v Košickom kraji chýbal z NEJ test úrovne B, ktorý škola zabezpečila včas pred testovaním zo susednej SOŠ. Predsedovia PMK po kontrole obsahu 3. zásielky otvorili neporušené bezpečnostné obálky s testami a kľúčmi správnych odpovedí v stanovenom čase v súlade s pokynmi. Jednu predsedníčku PMK MAT v Košickom kraji z dôvodu jej menovania na 2 školy zastúpil riaditeľ školy, v Trnavskom kraji (G, Dunajská Streda) po dohode s KŠÚ funkciu predsedníčky prevzal zástupca riaditeľa školy. V SOŠ v Nitrianskom kraji vykonal riaditeľ školy na základe pokynov zamestnanca KŠÚ otvorenie zásielky za neprítomnú predsedníčku PMK, ktorá sa dostavila do školy počas administrovania testov. Predsedovia prideliť administrátorom jednotlivé skupiny, ich mená ŠK napísali na zoznamy žiakov. ŠK rozdali testy EČ MS a ostatné materiály jednotlivým administrátorom, ktorí skontrolovali ich úplnosť. Z dôvodu predĺženého zadávania úvodných pokynov žiaci v 2 školách (Trnavský, Nitriansky kraj) začali pracovať neskôr, následne bol upravený časový harmonogram. Zlyhanie zvukovej nahrávky z NEJ spôsobilo v 2 školách predĺženie stanoveného času administrácie. V Prešovskom kraji žiaci v 1 skupine EČ MS zo SJL nesprávne vyplnili hlavičky OH, opakované správne vyplnenie sa uskutočnilo v predĺženom časovom limite 15 minút po administrácii testov. Počas administrácie testov z MAT bola v 2 školách s vyučovacím jazykom maďarským zistená chybná odpoveď v teste s maďarskou verziou č. 8912 úroveň A. Po konzultácii postupovali školy podľa pokynov ŠPÚ. Predsedovia PMK, ŠK, vo väčšine škôl aj predsedovia školských maturitných komisií priebežne dohliadali na priebeh administrácie testov. Počas administrácie testov zo SJL mali v 1 škole v Trenčianskom kraji v 2 skupinách 2 žiaci sediaci bezprostredne za sebou pridelené testy s rovnakým kódom. Pri administrácii testov z ANJ (Súkromná obchodná akadémia, Bratislava) nedodržel 1 administrátor rozmiestnenie žiakov podľa kódov. Test z MAT písali žiaci v 1 škole (Súkromné G, Bratislava) v malej učebni, v ktorej nebolo dostatočne zabezpečené predchádzanie odpisovaniu. Predsedníčka PMK riešila situáciu úpravou vzdialeností medzi žiakmi, ktorí písali rovnaký variant. V 2 školách nebol dôsledne zabezpečený pomocný dozor (SOŠ – Nitriansky kraj, Súkromné G – Bratislavský kraj). Administrácia testov sa okrem uvedených

nedostatkov realizovala v súlade s pokynmi. Po skončení administrácie a prevzatí materiálov od administrátorov skontroloval ŠK pod dohľadom predsedu PMK správnosť vyplnenia údajov a spoločne oddelili kópie OH od originálov. Originály a kópie OH boli v súlade s pokynmi uložené na mieste zabezpečenom proti neregulárnej manipulácii. Činnosť ŠK počas a po skončení administrácie testov bola v zmysle pokynov. Predsedovia PMK si počas EČ MS plnili povinnosti v súlade s pokynmi. Závažným nedostatkom v Nitrianskom kraji bol omyl predsedníčky PMK, ktorá umožnila počas EČ MS zo SJSJL použitie pomocnej literatúry. Školská inšpektorka prijatím opatrenia použitiu pomocnej literatúry zamedzila.

Priebeh administrovania písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z vyučovacích a cudzích jazykov

Témy a zadania PFIČ, ktoré boli v deň konania zverejnené prostredníctvom Slovenského rozhlasu zapísali určení zapisovatelia. Na správnosť ich prepisu dohliadali predsedovia PMK. V 1 G v Trenčianskom kraji sa vyskytol problém s príjmom vysielania Slovenského rozhlasu, vysielateľ v danej lokalite mal poruchu. Vedenie školy riešilo situáciu konzultáciou so ŠPÚ. ŠK rozdali administrátorom potrebné počty zadaní a hárkov pre PFIČ z cudzích jazykov, tém a dvojhárkov PFIČ z vyučovacích jazykov a ostatné potrebné materiály. Po prekontrolovaní materiálov odišli administrátori do učební. Počas realizácie uvedených činností boli žiaci v učebniach pod dohľadom pomocného dozoru. V 1 škole v Žilinskom kraji nebol počas zverejnenia zadaní PFIČ z ANJ v 2 učebniach zabezpečený pomocný dozor, nedôsledne bol zabezpečený v 1 SOŠ v Nitrianskom kraji. Témy PFIČ prepísali administrátori na tabuľu, v niektorých školách nakopírovali potrebný počet kópií pre každého žiaka. Administrátori rozdali žiakom potrebné materiály k administrácii PFIČ, nepoužitá zadania a hárky vyzbierali ŠK. V 1 škole v Nitrianskom kraji nebola v dostatočnom množstve pripravená pomocná literatúra k administrácii PFIČ zo SJL. Predsedovia PMK priebežne kontrolovali administrovanie a zabezpečenie samostatnosti práce žiakov. ŠK po prevzatí žiackych prác od administrátorov prekontrolovali pod dohľadom predsedov PMK správnosť vyplnených údajov, vložili ich do papierových obalov a odovzdali riaditeľom škôl, ktorí ich uložili na chránené miesto. Postup práce vedení škôl, predsedov PMK a koordinátorov bol počas a po ukončení administrovania PFIČ MS z vyučovacích a cudzích jazykov v súlade s centrálnymi pokynmi.

Realizácia hodnotenia úloh s krátkou odpoveďou externej časti maturitnej skúšky z vyučovacích a cudzích jazykov

Hodnotenie úloh s krátkou odpoveďou (ÚKO) z vyučovacích a cudzích jazykov sa realizovalo podľa stanoveného harmonogramu vo vyhradených miestnostiach. Predsedovia PMK prevzali zapečatenú obálku s originálmi OH s piktogramom „pero“, zapečatené Pokyny na hodnotenie ÚKO, kľúč správnych odpovedí a zoznam hodnotiteľov. Zaškolili hodnotiteľov a rozdelili im OH na opravu. V 1 škole v Trnavskom kraji bol pri oprave OH zo SJL nižší počet hodnotiteľov ako počet skupín, v dôsledku čoho sa predĺžilo hodnotenie ÚKO. Pri hodnotení ÚKO predsedovia PMK usmerňovali postup práce hodnotiteľov. Hodnotitelia si po oprave vzájomne vymenili OH a prekontrolovali ich tak, aby bol každý OH posudzovaný dvomi hodnotiteľmi. V sledovaných školách predsedovia PMK skontrolovali správnosť a úplnosť opráv všetkých OH. Centrálna pokyny na hodnotenie ÚKO EČ MS boli dodržané. Činnosť predsedov PMK bola pri oprave ÚKO v súlade s pokynmi.

Záver

V kontrolovaných školách bola EČ a PFIČ MS pripravená v súlade s centrálnymi pokynmi. Školskí koordinátori si plnili povinnosti vyplývajúce z pokynov pre školských koordinátorov. Priebeh EČ a PFIČ MS bol v súlade s časovým harmonogramom. Žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami bol čas predĺžený podľa druhu postihnutia a skupiny zaradenia. Hodnotitelia ÚKO pri opravách spolupracovali s predsedami PMK. Predsedovia PMK postupovali vo všetkých fázach realizácie maturitnej skúšky v zmysle pokynov. Nedostatky, ktoré sa vyskytli, nespôsobili narušenie realizácie EČ a PFIČ MS. Riaditelia kontrolovaných škôl, školskí koordinátori, administrátori, predsedovia PMK a pomocný dozor zabezpečili nerušený priebeh MATURITY 2008.

Štátna školská inšpekcia **odporúča:**

MŠ SR

- zabezpečiť každoročné školenie pre predsedov PMK a školských koordinátorov spoluprácou príslušných inštitúcií (KŠÚ, MPC, ŠPÚ),
- zvážiť presun PFIČ MS pred EČ z dôvodu jej náročnosti a v súvislosti s tým využiť čas realizácie PFIČ na prevzatie testov a ich dopravu do školy,
- prehodnotiť spôsob zverejňovania tém pre PFIČ MS z cudzích jazykov (prostredníctvom rozhlasu dochádza vzhľadom na špecifickú výslovnosť v cudzích jazykoch k nepresnostiam),
- zosúladiť termíny konania jednotlivých častí maturitných skúšok so zreteľom na smernicu MŠ SR č. 8/2004-E z 25. novembra 2004, podľa ktorej jazykový diplom KMK 2. stupňa je náhradou maturitnej skúšky z nemeckého jazyka úroveň A (do termínu konania EČ a PFIČ MS školy nemali k dispozícii výsledky záverečných skúšok pre získanie diplomu KMK).

ŠPÚ

- do spojených škôl expedovať testy zabalené v zásielke podľa počtu žiakov v jednotlivých organizačných zložkách,
- stanoviť v Pokynoch pre školských koordinátorov podmienky týkajúce sa zabezpečenia dozoru pri žiakoch počas zverejnenia tém a zadaní PFIČ (v prípade, že administrácia testov je vo viacerých učebniach, pomocný dozor nie je vykonávaný pri všetkých žiakoch).